

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Preenumeratiune
 Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
 Pre sicse lune . . . 6 " " "
 Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Romanii'a :
 pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
 " 6 lune 20 " " = 8 " " "
 " 3 " 10 " " = 4 " " "

Pentru inserzioni :
 10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisuu 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costă 10 cr.

Locuinti'a Redactorului
 si
 Cancelari'a Redactiunii
 e in
 Strata Morariloru Nr. 13.
 scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondenti regulari ai „Federatiunii.“
 Articlii ramiei si nepublicati se voru arde.

Romani'a si Austro-Magiari'a.

Noi, cei d'antfaiu, publicaramu d'in Cartea rosia, a Dlui Beust, cele doue acte diplomatice relative la Romania si le impartesiramu atunci fara vre unu comentariu d'in parte-ne, pentru ca am crediutu, ca ele vorbescu cu destula elocintia si ca on. cetitorii nostri voru sci seote iasi si d'in ele corolariile, cari urmeza de sine. Daca re-venim acum'a a supr'a obiectului, causa este ca diuarie-riile austro-magiare atatu cele oficiose catu si celea pre-tese independinti, nu inceta cu invectivele lor, ba ne-multumite inca de condescendintia, se nu dicemu umilire, guvernului actuale alu Romaniei, mergu progresivu a pretinsunile loru precatu de nesatiose, preatatu de nesinate. — Lucru prefirescu, ca-ce : apetitul vine man-andu. De s'ar' potè, — ceea ce nu credemu, — ca con- descendintia, se nu dicemu era umilirea, cabinetului Ghica-Cogalniceanu se alunece nitielu si mai departe, de cum au alunecatu, suntemu siguri, ca poita de mancare, adeca „anesiune“ a austro-magiariloru deveni manifesta, si necesitatea ei s'ar' dovedi a fi imperiosa . . . adeca impertinentia si insultele ar' ajunge la culme.

In cartea rosia a Dlui Beust noi am gasitu doue trasature caracteristice, cari se tragu ca doue fire rosfe frin cartea cea rosia, adeca, cumca D. Beust, fatia cu cei tari si mai vertosu cu potintele protectoru de la rulu Secuan'a dovedesce umilintia canesca, precandu, — lucru comune toturoru lasiloru, — fatia cu cei mai slabi detecte arogantia. Lucru prefirescu. Daca D. Beust se umileste, facandu-si eoda colacu, inaintea lui Napoleo- nu, si este cu totu respectulu cãtra Bismarck, daca dã instructiune agintelui seu a se conforma intru tote pana la supunere, dupa consululu gener. alu Franciei la Bu- curesci, scurtu : daca dovedesce apriatu ca „i n s u s u“ a are politica independente ce mirare? daca dsa cerca a se desdauna „i n j o s u“ vrendu a dascali pre cei pa- rati mai slabi. — Nu scimu ce va fi sentitu D. Ghica si Cogalniceanu cetindu acele doue acte, dar' d'atu-a scimu ca acelu sentiu de siguru nu va fi fostu sentiu mandrici — ba neci macaru alu demnitatii — nationale. — D. Beust gratuleza dioscuriloru romani pentru portarea loru cea buna, pentru ca pusera tota si- mita sibirica spre a mulcomi pre dioscurii austro-magia- rii ca se pota dormi in pace Sasutiulu d'impreuna cu fra- tele seu de cruce Secuiulu. Gratuleza catu gratu- tea dar' nu se inrede (nu seiu : Beizadelei seu Mesteru) ci grabesce a recumenda pre co- gatii dioscuri d'in vecinetate si a-i pune „sub oculo politico“ adeca: spionagiulu diplomaticu alu Dlui Zu- l. Se-li fie de bine! Dloru Ghica-Cogalniceanu, compli- mentulu capetatu. Daca potu ave ore-si care mangaiare, este impregiurarea, ca D. Beust inca au implutu demnitia cu tamfia si face la postlone guvernului fran- cea, precum nu i-au mai facutu inca nemine, fara a pri- macaru o simpla inchinatiune dar' pote se primesca o vedere — sarcastica.

Ministeriulu lui Brateanu impluse de respectu pre- tati si marturisimu ca ni placea mai multu a aud' tã- ndu pre Sasutiulu si pre fratele seu gemenu, decatu a-i d'el facandu complimente, alu caroru intielesu nu pote fi d'el pentru celu cu mintea sanetosa. — In Romani'a se- te actualminte mai multa politica personala decatu na- tionala si dioscurii romani nu se imbratisieza ca si Ca- roni si Polace, neci pieru de iubirea imprumutata ca si- tate si Pilade, ci, daca cetimu bine p'intre sirele orga- nizati, cari i sersescu, se combatu cu resolutiune de a- tati unulu pre altulu d'in siea, si de nu ne insielamu d'el d'el a are se succumba maestriei Marelui Mesteru dar' acest'a este trebsior'a loru, a nostra este de a i re- tate ca se porte innaltu si nepetata flamur'a nationalita- ti romane. — Totodata, ca se vedea ce scriu legiunarii d'el d'el cei platiti ai lui Beust, reproducemu urmatori'a

corespondintia dupa „Wanderer“ relativa la scrisorea Dlui Cogalniceanu in cestiunea israelitiloru.

„Nu vreu se graiescu despre parerile individuali a le Dlui Cogal. relativu la obiectulu d'in cestiune. Acele sunt chiaru atatu de valide, precatu sunt de perfide (sic.) si retrograde. Numai la form'a esterna a documentului gramu. Tonulu provocatoriu, ba aproape vatemato- riu, ce si aroga Cogalniceanu fatia cu Franci'a (vre se dica, candu Dl. Beust se umileste. Red.) ni aduce viu aminte de tempurile lui Nesselrode, Mencicofu si Gercia- cofu. — Dl. Mellinet, marchiulu de Lavalette, ba insu si imperatulu Napoleonu sunt luati la trei parale si inca asiè de tare si intr'o forma atatu de putienu conventiunala, catu m'asia mira (adeca: gidovasiulu, nu d'in Pest'a, ci d'in Bucuresci) preste mesura de cum-va (incatu adeca nu ar' fi nesce motive contrarie de cea mai mare ponde- rositate), — (Da, da. Red.) cabinetulu Tuilerieloru in 24 ore dupa sosirea brosiurei la Paris, va cere au retra- ctarea vatemarii, au momentan'a demissionare a ministe- rielui Ghica-Cogalniceanu. (Si suplinirea neamanatu cu alu lui Brateanu? Red.)

Inca si mai bine lu caracterizeza pre D. Cogaln. pa- rerile ce le manifestã fatia cu „a l i a n t i a i s r a i - l i t a u n i v e r s a l a“ reuniune recunoscuta de tota lumea (!) civilisata (!) si respectata, preum si insul- tele facute de elu unoru barbati ca Cremieux si Munte- fiore, sunt mai multe cause cari ne facu a presupune, ca mai nainte de a se respunde la not'a franceze (a lui Mel- linet) s'au cerutu svatulu lui Caislering si alu cabinetului prussienescu.“ Pana aci corespondintele d'in cei taiati im- pregiuru, — de ici in colo mai vedea si Dl. Cogalniceanu cum se va aperi de cei ce seiu taii Zintiuulu galbiniloru.

Revista diurnalistica.

Conditieuna si garanti'a libertatii in Austri'a.

Su titlulu acestu-a publicã diuariulu „Reforma“ d'in Vien'a, articulu urmatoriu : „In neci unu statu d'in lume nu se declama, canta, scrie si vorbesce atatu-a despre libertate, ca in nou'a Austria, d'in partea ce- loru ce se lauda, ca au infiintiatu acesta Austria noua. Ei o presinta ca si pre unu modelu de libertate, admiratu de tota lumea. Totu de una data inse in necu unu statu d'in lume nu tremura omulu asiè cu frica de libertate, ca in acesta Austria noua si libera, si inca chiaru acei-a tremura clontianindu cu diatii, cari se lauda si falescu cu libertatea. Ei represinta una temere continua, ca voru vedè nascundu-se reactiu- nea si nimicindu-se libertatea. Unulu d'intre eroii pri- mari ai acestei libertati doctrinarie, dlu Kaiserfeld, in una vorbire publica dede de nou epresiune temerii, de care sunt cuprinsi amicii constitutionalismului. Si teme- rea acest'a e pre deplinu motivata; dar' nu in sensulu fri- cosiloru amici ai constitutionalismului, ca adeca parti- tele reactionarie, ne-ar' pote trage de nou in absolutismu, ci in sensulu, ca constitutieuna cea liberala d'in Austri'a nu va prospera, ca libertatea de aice nu va potè prinde radecine si produse frupte, fiindu ca poporele ca atari nu sunt multumite cu libertatea acest'a. Si ele nu potu fi multumite, fiindu ca doue popore se obrudu su man- teu'a acestei libertati doctrinarie de eredi absolutismului, voidu a domni asup'a toturoru celoru-alalte popore prin absolutismulu parlamentar, fiindu ca cea ce pentru aceste doue popore e libertate, pentru celelalte e supu- nere, e sclavia.“

„Pana la a. 1848 se potea sustine parerea rati- cãta, ca poporele Austriei s'ar potè indestuli si uni prin parlamentarismulu si constitutionalismulu vulgaru; de atunci in coce inse trebue consideratu, ca la constituirea liberala a Austriei prim'a misiune consiste in a prestã ficariu poporu singuraticu libertatea individuala natiu- nala si de dreptu publicu. Numai candu se va intempla acest'a, potu si voru p'ospera fara intrerumpere comu-

nele libertati constitutiunali. De ora-ce acest'a nu s'a in- templat, asiè nece libertatea d'in unii 1848 si 1861 nu potu prospera, si fiindu ca neci acum'a nu s'a intemplat, nu prospereza nece libertatea constitutiunii d'in diecem- vre. Seu cuteza dora cine-va a afirmã, ca libertatea acest'a e pre calea prosperarii?“

„Se privimu acesta Austria cu constitutieuna d'in diecemvrie. In marele si insemnatulu regatu alu Bohe- miei, in important'a cetate Trieste, in regatulu plinu de sperantia alu Dalmatiei, administratiunea e concediuta militariloru. In Prag'a regimulu constitutiunala si a luat de- ja refugiu la starea de asedi. In Laibach, Trieste si Brünn se intemplara conflicte sangerose, si pentru a impedeã re'noirea lor, trebue a tãne in demana poteri militare forte insemnate. Carcerile sunt pline de scrietori opusetiunali de oratori poporali si de vïptimele iritatiunii nationali. Asup'a marelui regatu Galici'a si a supr'a Tirolului, mai inainte tare in credintia ca una stanca, depinde sabi'a lui Damocle a disolverii repre- sentatiunii poporali. Preste scurtu tempu senatulu impe- rialu va represintã numai unu poporu, si indaru se in- cãrca guvernulu a impedeã acest'a prin influintiarea asup'a alegeriloru, pre cum nu s'a mai intemplat in neci una tiãra libera. Cu unu cuventu maioritãtea pre- cumpenitoria o intregi populatiuni se opune d'in ce in ce totu mai tare constitutiunii d'in diecemvrie, si maiori- tãtea domnitoria sbãra totu mai spariata si mai infuriata dupa mesure de fortia, ca-ce numai prin acest'a se pote sustine domnirea, daca vatemala, suspinde si sugruma libertatea maioritãtii. Acest'a e libertatea in Austri'a cea noua si libera.“

„Indaru cãrca parti'a domnitoria garantie doctri- nãrie si de chartia pentru libertate; indaru e reducerea dreptulu monarcicu mai pana la nula; indaru e respun- sabilitãtea ministeriala, si tribunalulu imperialu; indaru sunt tote vulgarele institutiuni constitutiunali, pana candu edificulu de statu i-lipsesce bas'a firma, anume liber'a e contielegere a toturoru poporeloru.“

„Conditieuna neintrelesavera, unic'a garantia securã pentru libertatea d'in Austri'a, e indestulirea nationala si de dreptu publicu a ficarui poporu singuraticu, e federalismulu. Acest'a e ide'a nu numai a federalistiloru austriaci, ci si a toturoru barbatiloru politici d'in lume intru adeveru liberali si intiepleti. Federalismulu e liber- tatea. Acesta invetiatura o dede despotiloru nostri ispaniolulu Castelar. Ei tiparira si preamarira cuven- tãrea acest'a, inse nu o precepura. Totu invetiatur'a acest'a anuncia si lig'a nationala de pace, inse necu ac- est'a nu predica urechiloru surde, ci spireteloru orbite si animelor nesimtitorie.“

„Numai federalismulu produce contielegere pacinicã intre popore, si numai in contielegerea acest'a pote pro- sperã libertatea. Fiindu ca eroii libertatii nostre, condusi de poita de domnire, nu voiescu federalismulu, trebue se provoce absolutismulu si se-lu eserce numai ei singuri. Cu multu mai securu inse va conduce pre Austri'a la perire absolutismulu mascatu su lar'ã parlamentarismulu, de catu absolutismulu pronunsiatu.“

Controversele confiniãrie intre Romani'a si Austro-magiari'a.

Editiunea de sãra a diurnalulu ung. „Hon“ d'in 24. iuliu publica urmatori'a corespondintia d'in Clu- s u, 22. iuliu. „Dni'a-vostra ve veti aduce aminte de faptul cestiunii controverselor magiare-romane confi- niãrie, care asta-primã-vãra produsera sgomotu mare. Gu- vernulu romanu a ocupatu cu fortia una insemnata parte a muntiloru transilvani, confiniãri cu Moldov'a, si anume muntele Capra apartienetoria posesiunii opidulu Kezdi- Vãsarhely.

„Nu se pote presupune, ca guvernulu nostru se nu se fi inseintiatu indata, prin organele sale, despre acestu

gravu evinmentu, cu tote aceste a elu privi in pace impertinentele dragului de vecinu, pana-ce opidulu Kézdi-Vásárhely perdiendu-si patientia d'a mai ascepta intrevenirea guvernului, cestiunea veni la fapta intre cet'a voluntara a opidului amintitu si intre impertinentii guvernului romanu.

„Numai sgomotulu fapteloru misca putinu pre guvernulu magiaru, si prin solicitarea acestui-a, pre diplomati'a austro-magiara; in urn'a initiativei facute d'in partea acestei-a, caus'a controverseloru confiniarie se concrediu unei comisiuni mestecate, magiara-romana, care o pertrateza de doua lune de dile.

„Gregorin Beldy, jude supremu reg. in scaunulu Ariessului, ca presiedinte alu comisiunii magiare, incepù pertratarea prin desfasurarea unui tencu de documinte scose d'in arxiv'a aulica de Vien'a si d'in cea guberniale de Clusiu, care adeverescu intr'unu modu necontestabilu (!) ca muntele confinariu, ocupatu de romani, apartiene Ardealului.

„Guvernulu romanu inse nu pune multu pondu pre dreptulu mai chiaru de cãtu lumin'a sorelui, ei in fati'a desfasurãrilor lui Beldy, se provoca cu tenacitate, la atari drepturi ale Romaniei, cari nu le pote adeveri neci cu una bucatia de documentu.

„Acesta conduita a Romaniei aduse cestiunea controverseloru confiniarie la unu atare stadiu, in care speranti'a comisiunii magiare, pentru una resolvire pacifica, incetã cu totul, pre cum se desfasura impregiurarea acest'a in raportulu ce l'a susternutu seu se va susterne guvernului.

„Nu adangemu cu acesta ocaziune nece una conjectura la comunicatulu nostru presinte, dechiarãmu inse, cã-lu vomu sustienè, in contra toturoru demintãrilor oficiali or' semi-oficiali, ca pre unulu ce este basatu pre fapte esistinti.

„In legatura cu cele premise esprimemu mirarea nostra, cum de „Cartea rosia“ nu amintesece nece cu una litera cestiunea controverseloru confiniarie? N'ar' stricã la nece unu casu, daca ore-catele d'ntre membrii delegatiunii magiare ar' sventã, prin una interpelatiune, secretele contelui Beust, relative la acesta cestiune.“

Inca una margea in cunun'a neumanetãtiloru milenarie.

+) Pre candu spiretulu umanu, luminatu si cõntrolatu de radiele publicitatii, produce si a produsu rezultate mari si maretie in favorea prosperãrii genului omenescu, pre atunci totu acea schintea divina, ascunsa de ochii lumii, intre murii isolatiunii oscure, a produsu si produce lucruri infernale, de care se ingrozescu tote inimele scãtãtorie, si mintea se intrãba, cum se potu acele — adi in seclulu XIX. ? si chiar' su manteu'a moralei si a relegiunii crestine ?

Calugarismulu si monastirea au fostu, este si va fi pana ce va esiste, cuibulu coruptiunii si alu celoru mai negre neumanetãti. Pentru a dovedi acest'a, n'avemu d'a recurge la barbarulu evu de mediu-locu, calugaritiile carmelite d'in Cracovia, acele sorori si maice sante, nedispensãza de acesta sarcina dorerosa.

Firulu electricu ni-aduse nu de multu d'in Cracovia una scire precãtu de trista pre atãtu de infioratoria. Si anume in urm'a unor denunciãri anonim', esmisiu tribunalulu cracovianu, insofãti de asistentia preotitãsea, intrara in claustrulu carmelitaneloru, unde dupa putina scrutare, descoperira una cela in form'a cloacii, izolata intr'unu parete grosu, si intr'insa una calugaritia in pielea gola, unu scheletu seibaticu, care de 21 de ani n'au vedintu lmin'a dilei, n'a vedintu alta decãtu intunereculu angustulu sãu mormentu. Priveliseca fu ingrozitoria.

Doua-dieci si unulu de ani a trãi in mormentu pentru una fiintia gingasia, pentru una femei! torturele infernulu nu potu fi mai crancene.

Inca unu monumentu de rusine in fati'a besericeii crestine, pentru acea institutiune fatale, care servindu de secle dreptu focalariu pecatelor strigatorie la ceriu, palmuesce si calea in picioare sacra institutiune intemeiata de Cristosu, bajocuresce moral'a si legile naturei.

Inca una proba pentru neevitabilitatea nimicirii t'rentoriloru, cari storsera si storcu inca miezra sudorii ominesci, imbuibandu-se in lãganulu placeloru desfrenãrii, si scaldandu-si negrulu sufletu in noiãnelu crimeloru.

Vocca sentimentulu de umanitate si progresu pretinde amputarea acelu membru cangrenosu alu societãtii, — o pretinde fãra a m'a n'a r'e. Cã-ce cine garanteza, cã in multimea monastiriloru nu se afla una multime de fiintie nevinovate aruncate dreptu viktima tormenteloru asinatorie ? !

Chiaru acum primimu foiele de preste Lait'a, care ni comunica multe detaiuri despre crima carmelitaneloru cracoviane; vomu reproduce cãte-va.

„Cracovia n'a fostu de multu atãtu de agitata ca in dilele aceste, dupa scen'a descoperita, in claustrulu sororiloru carmelitane. Scirea despre nenorocita calugaritia, ingropata de viua in ainte cu 21 de ani, sburã d'in gura in gura, producundu una groza sfsiãtorie. Pres'a reflecta energiosu viua impresiune a indignatiunii si agitatiunii inimeloru; numai mercenariile clericale sunt mute.

Sã vedemu inse detaiurile ramei infioratorie; velulu ce o acoperia, a inceputu a se redicã, sã veda lumea, care sunt faptele acelor-a, cari si-acoperu sufletulu peccatosu cu velulu mincinosu alu esercerii virtutii si pietãtii.

Claustrulu carmelitaneloru, avansatu la unu renume atãtu de tristu, este situatu in suburbiulu Vesola. Societatea carmeliteloru s'a intemeiata in secl. XVI. prin una fanateca mulere ispaniola numita Terezia, mai tardiu insirata intre „santi“; ea a scrisu mai multe cãrti despre viãtia sa calugarãsea. Devis'a ei erã „a suferi seu a mori!“

Devis'a acest'a deveni fapta in viãtia calugaritiiei Varvar'a Ubrik, sororile sale eserecãu asupra ei fanateca idea a fundatorei carmelitaneloru. Fanatismulu celu mai brutalu e caracteristica acestei societãti; fameiloru carmelite nu li este permisu a vedè fatia barbatãsea; in ainte cu 30 de ani s'aprinse intrulu monastirei, calugaritiile incuiera portile, fiindu mai bine gat'a a arde de cãtu a vedè tipu barbatescu. Mai tardiu, una juna calugaritia voindu a scapã cu fug'a de fericeirea suferintieloru ce le impune fanatismulu, fu prinsã, si ca sã nu mai vina careva in ispita, pareti claustrulu se cladira la una inaltãme giganteca. Cercetarea va descoperi, ore nu serman'a viktima Varvar'a fu nenorocita care voi a scapã de calugaria.

In manastirea carmaliteloru au intratu pana acum ficele familieloru celoru mai notabile, si intrandu odata, nu mai poteau rentorce in lumea libera. Carmelitan'a nu si pote vedè parintii, nu consangeni nece chiaru pre patulu mortii. Renumitulu polonu, barbatu de statu si scrietoriu, W e n z y k lipsitu de iubita sa ficea, prin deliriosulu fanatismu, nu potu mediocri prin tote rogarile sale parterne, ca sã-i se redè radimulu betranetieloru sale, nu i fu permisu sã-si veta fiic'a la patulu mortii sale. — Acest'a este scen'a, pre care a decursu dram'a, ce o cunosemu deja in liniamentele sale principale.

Una epistola anonima anuncia tribunalulu cracovianu, cã in claustrulu carmelitaneloru se afla una femea inchisa de 21 de ani intr' unu pariete. Tribunalulu decise a face investigatiune; judele instructoru dr. Gebhardt insofãtu de procurorulu de statu K e n d z i e r s k y au mersu la episcopulu G a l e c k y, ca sã li dde concessiune pentru esecutarea cercetãrii. Episcopulu la inceputu se cam indoia da credimentu de n u n c i a t i u n i l o r u a n o n i m e, — mai tardiu inse, ca sã delature or'ce suspitiune, dde comisiunii unu asistentu besericescu in person'a canoniculu S p i t a l.

Portariti'a la inceputu nu voiã se i lase in laintru. In fine inse concessiunea episcopãsea si presinti'a canoniculu au invinsu. Judele esmisi spuse resolutu „Voiescu a vedè pre calugariti'a Varvar'a Ubrik, condu-me indata la d'ins'a!“ Cuvintele aceste sagetara ca unu fulgeru pre portariti'a si pre calugariti'a ce stetea langa ea cu fati'a invelita. Ambe tremurãu, si voiãu sã scape in intrulu claustrulu. Atunci judele instr. duse cu tonu riguros „Stati pre locu! ve provocu in numele legii, se me conducseti la V U.“ I-condusera apoi printr'unu coridoru intunecosu, provedintu cu icone inspaimentatorie, la „cel'a“ Varvaroi.

„Cel'a“ erã despartita de ambitu prin una grosa usia dupla de lemnu. In usia erã una gaurice, prin acesta se poteã trãmte nutremente si apa in pescer'a fatale. Locatele ruginite numai cu una greutate mare se potura sparge. Candu se deschisera usiele, spectacululu ce se desvelì, erã entrietoriu, nu se pote descrie, elu amintesece grozãvia temporiloru celoru mai brutale.

In grop'a intunecosã, intr'unu cotu, pre paie putred, jaceã una fameã fãra sã aiba pre corpulu sãu una bucatia de vesmentu. Intrãga figur'a erã unu scheletu, unghile i erã crescute de unu policariu, perulu formã pre capulu ei una padure incalceita. Aerulu ce esundã d'in grupa, respandia una putore nesuferibila. Corpulu nenorocitei erã cuplesitu de totu foliulu de insecte. — Afãra d'aceste se mai vedea inca langa viktima unu blidu cu ce-va latøre, si alta nemiecu, neci patu, neci scaunu, mësã sãu cuptoru; grop'a erã in comunicatiune cu unu canalu, d'in care evaporã una putore catranita; se pare cã temnitã sermanei Varvare mai nainte erã reterada. Aci s'a chinuita nefericita de la 1848!

Fiintia de diumetate omu de diumetate animalu, erã culcata pre putregaiulu de paie, membrele ei uscate tãraiau candu se miscã, si candu vediu pre salvatorii sei strigã desperata — „sum flamenda, dati-mi carne, cã voiu fi ascultatoria!“ Si apoi privi incremenita cu ochii sei scapetati si impaingeniti, la lumin'a ce n'a vedintu-o de 21 de ani!

Privelisece mai ingrozitoria nece fantasi'a cea mai agitata a lui Dante n'a potutu creã.

Judele instructoru despuse ca sã invelãsea corpulu nenorocitei cu una camesia, apoi a mersu dupa episcopulu Galecki. Spectaclulu emotionã adunã pre episcopu. Elu conchiamã „sororile“ in coridoru, intrebându-le in tonulu desperãrii „Ce ati facutu?“ „Acesta calugariti'a se libãtica si rumpe in bucãti vesmintele“, respunde priorãsa, „amu inchisu-o la ordinulu mediculu, ca sã nu mai pota maltrata pre nimene.“ Sciricindu-se, cã cine este acelu medicu, se dovedi in urma, cã evlaviesã maica priorãsa a spusu una minciuna grosolana, cã-ce mediculu, la care s'a provocatu, a moritu in ainte d'astãsa 20 ani.

„In astu-felu de temnitã infioratoria, omulu camu sã-si perda mintile! strigã episcopulu, — „ati uitatu legea iubirii d'apropelui? Atari fapte ve voru duce nu ceriu ci in iadu! Voi ati deonestatu religiunea. Suntetã furie, cr' nu femei! Carati-ve d'inaintea ochiloru mei!“

Cu asemene cuvinte intempina eppulu si pre popu care marturisã calugaritiile. Elu este cam de 60 ani, lãchiamã Pontkiewitz, dni'a lui se mirã pentru acestu pasiu alu eppulu dupa-ce autoritatiloru besericesci li-erã cunoscutu faptulu! Eppulu audindu acest'a, se aprinse de maria alu-numi mincinosu miserabilu, dogenindu-lu sã nu mai adauga peccatele prin minciuni.

Pre sor'a Varvara o dusera intr'una chilia, si asidiandu-o in patu, ea se tredì pre unu momentu, si eschiamã dorerosu „Mantuiti-me, nu me duseti de nou in mormentu!“ O intrebãra, de ce fu inchisa? — „Am calcã votulu verginãtãtii“, respunde, „dar' nece aceste (arãta calugaritiile d'in giurulu sãu) nu sunt curate, nece eu nu sunt angeri; si totu-si numai eu am trebuitu sã suferu!“ Candu vediu pre parintiele marturisitoriu, strigã infuriata „Bestia miserabila!“ si vrea sã s'arunce a supra iui, dar' membrele i-au denegatu savitiulu, — continuã apoi injurandu pre piulu marturisitoriu (care singuru aveã intrare in claustru) cu nesce cuvinte si expresiuni, care conveninti'a nu ni permite a reproduce. — Tote aceste s'au intemplat in 21 iul. a.

Pre sor'a Varvara, care acum se dïce a fi cam de 50 de ani, a dusu-o in cas'a nebuniloru, unde era ajunãsu manile calugaritieloru numite „matusie vinete.“

Resultatulu investigatiuniloru ulteriori lu vomu comunica.

In fruntea foiei oficiali „Budapesti Közlöny“ d'11. Iuliu a c. aflamu urmatoriele:

Noi Franciscu Iosifu I,

d'ingrati'a lui Dumnedicu Imperatulu Austriei, Regele Boemieis. c. l. si Regel apostolicu alu Ungariei.

Salutarea Nostra regesca toturoru, pre cari privea caus'a acest'a in presentu sãu i va privi in viitoriu.

Dupa ce in intielesulu articolulu 9. de loge 1868 §. 2: metropoli'a de sine statatoria infiintata pentru Romanii greco-orientali, egalu indreptatita cu cea a serbiloru precum si radicarea episcopiei ardeleno de religiunea greco-orientale la archiepiscopia, s'a inarticulatu in lege;

Dupa ce in intielesulu §. 3. alu aceleia-si legi: de religiunea greco-orientale, suntu indreptatiti, pre langa despartirea in doue provincie besericesci, independintu un'a de alt'a, afacerile loru besericesci, scolarie si cu privire la aceste cele fundatiunali, intre margiunile legiloru tieiei, a le conduce, regulã independintu in adunãrile lor besericesci convocate d'in tempu in tempu, fia-care desebitu, pre langa incunosciãtiare previa facuta Noue de partea respectiviloru metropolitu, si ale administrã in intielesulu prescrieloru aprobate de Noi, compuse in aceste congrese pre calea organeloru loru proprie:

D'in consideratiune cãtra esecutarea ordinatiunii acestei legi, pentru regularea afaceriloru besericesci a metropolei greco-orientali romane, a celoru scolaro si a fundatiuniloru privitorie la aceste, ministrulu nostru ungurescu de culte si instructiunea publica a asternutu inaintea Nostra sub titlulu de „Statutu organicu“, urmatoriele decisiuni, aduse de congresulu besericescu alu Romaniloru de religiunea greco-orientale, convocatu in Sabiuu pre langa decisiunea Nostra facuta in 14. Augustu 1868; si aduce:

Dupa introducerea ce trateza despre cuprinsulu partiloru constitutive ale provinciei besericesci:

- I. despre parocie;
- II. despre protopresbitorate;
- III. despre monastiri;
- IV. despre eparcie;
- V. despre metropoliã;

d'impreuna cu regularea afaceriloru tienetorie de aceste, scolaro si fundatiunali, si cu organizatiunea congresuluu nationalu besericescu.

Aceste decisiuni, la susternerea opinatiunii a ministrulu Nostru de culte si instructiunea publica — lu aprobãmu si intãrimu cu urmatoriele modificatiuni.

A) in punctulu I. alu despusetiuniloru generalu de se dea espressione dreptulu prea innaltu de suprãvighiare ce Noue ne compete; era punctulu IX. sã se modificã

intelectualu acela-a, că invoirea imprumutata în privința constituirii sinodului comunu se face cu congresulu greco-orientale serbescu.

B) În §. 6. de calificatiunea membrilor sinodului parociale să se ținea și majoritatea și conformu acesteia să se modifice și §§. respectivi 40. și 91.

C) Decisiunile §§-loru 13. 55. și 122, ce se referu la afacerea școlară, respective la a invetiementului, suntu a se aduce în consonanță cu ordenatiunile (rendeleteivele) respective ale articolului de lege 38. d'în 1868.

D) În §§. 105. și 157. e a se intercede acea despusetiune, conformu careia nou alesulu episcopu respective metropolitu — după întărirea primita dela Noi — depune înaintea Nostra juramentulu de fidelitate.

E) §§. 116. 159. și 162. sântu de a se modifica în celu întielesu, că asorii respectiveloru consistorie, școlari și fundatiionali, se alege numai pentru durată a unui peridu de alegeri la sinodu — respective la congresu.

F) În §§. 151. și 156. e de a se intercede acea despusetiune: că atâtu în privința convocarei ordinarie a congresului câtu și acelei pentru alegerea metropolitului să ni se faca Noue — conformu articolului 9. de lege d'în 1868. §. 3 — înscitiare previa.

G) §-lu 175. despre întrebuintiarea limbei romane e de a se aduce în concordanță cu ordenatiunea respectiva §-lui 9. art. 9. de lege d'în 1868. și a art. 44. d'în 1868.

Decisiunile compuse conformu acestoru modificatiuni prin Noi în țările suntu urmatoriile:

Statutu organicu

Statutu besericeii ortodoxe Romane d'în Ungari'a și Transilvani'a.

Despusetiuni generale.

I. Beserica ortodoxa Romana d'în Ungari'a și Transilvani'a ca beserica autonoma, după dreptulu ei canonicu organizatu și prin art. de lege alu IX. d'în anul 1868. — pre langa sustinerea prea înaltului dreptu de supraveghiare alu Majestății Sale inviolabile — și regulăza, administreza și conduce afacerile sale besericesci, școlari și fundatiionali în tote partile și factorii săi constitutivi, independente după formă reprezentativa.

Statutulu organicu, presinte privesce dăra la organizarea besericeii ortodoxe Romane d'în întregă provincia metropolitană d'în Ungari'a și Transilvani'a.

II. Elementulu acestei provincii metropolitane este: clerulu și poporul credinciosu, era partile constitutive ale ei suntu: 1. Parociele, 2. Protopresviteratele, 3. Metropoliile și 4. Eparciile.

III. Pusetiunea, ce are în beserica clerulu și poporul provinciei metropolitane, i dă dreptulu de a participa individualmente ori prin reprezentanti la tote actiunile besericesci, școlari și fundatiionali, și i impune detori'a de a suportă tote greutatile, dela cari este conditiunata bugetarea besericeii.

Fia-care parte constitutiva a metropoliei are dreptulu de a administra și conduce independente de alta parte constitutiva stie-si egala afacerile sale besericesci, școlari și fundatiionali, — și fia-care parte constitutiva mai mica sustinut actiunile sale besericesci, școlari și fundatiionali, — în afacerile părții constitutive mai mari pana la metropolia prin reprezentantii săi.

IV. Tote actiunile părților constitutive amintite în articolele precedente se indeplinescu prin sinodele parociale, protopresviterale, eparciale, și prin congresulu nationalu besericescu, (Sinodulu metropolitanu.)

V. Pentru administrarea și conducerea afacerilor besericesci, școlari și fundatiionali, se va asedia câte unu comitetu și câte o epitropia în fia-care parocia și protopresviteratu, era în eparcia și metropolia câte unu Consistoriu.

VI. Jurisdicțiunea besericesca atâtu în afacerile judiciari, câtu și cele administrative se va exercia prin sinodele protopopesci, că instanti'a 1-a, prin consistoriele eparciale și prin sinodulu metropolitano ca instanti'a 2-a și prin consistoriulu metropolitanu ca instanti'a 3-a.

Despusetiuni speciali voru indica obiectele în privința caroru-a cursulu instantieloru se schimba.

VII. Spre efeptuirea vre-unci despusetiuni, ce se fac prin vre o jurisdicțiune seu autoritate besericesca, se va întrebuintă numai midiloce besericesci și morale.

În casuri extraordinare de renitintă inse spre susținerea ordonei bune, se pote recunță și asistintia potestății civile.

VIII. Susu atinsele părți organice ale metropoliei se vor îngriji de tempurulu de midilocele intelectuale și banale, care se ceru spre ajungerea scopurilor besericesci, școlari și fundatiionali, și încâtu nu le-aru succede loru de a putea întempană cheltulele recerute nici în urm'a celorlalte facute în afara de metropolia, — intrată în situațiune de refugiu la statu spre ajutorire.

IX. Spre sustinerea unității dogmatice și canonice ale cele două metropolie, — romana și serba, precum și spre apărarea intereselor comune ale religiunii ortodoxe resaritene, se constata necesitatea unui sinodu comunu, constatatoriu d'în ambii metropoliti și d'în episcopatul sufragani ai acestoru două metropolie.

Constituirea acestui sinodu se conerde contielegerea imprumutate cu congresulu greco-orientale serbescu.

X. Recapitulandu cele espusa, statutulu organicu presinte tractéza dăra despre urmatoriile:

1. despre parocie;
2. „ protopresviterate;
3. „ monastiri;
4. „ eparcie, și
5. „ metropolia.

C A P U I.

P a r o c i a.

§. 1. Parocia ca comuna besericesca este intrunirea crestineloru cu midilocele materiale și morale spre a sustienă una seu mai multe beserice, școle și cimiterie, unulu seu mai multi preoti și invetiatori, precum și cel'altulu personalu trebuintiosu.

Ast-feliu de parocia se numesce matre.

§. 2. Intrunirea acelor crestini inse, cari nu sunt în stare a-si tienē parocu, școlă și cel'altulu personalu trebuintiosu, se alatura la o parocia matre vecina sub nume de filia, avendu în afaceri besericesci, școlari și fundatiionali asemenea drepturi și detorintie cu consotii loru d'în parocia matre.

§. 3. Déca vre-o filia ar' vrē să se faca parocia matre, are a petitiună la scaunulu protopopescu documentandu, cumcă e în stare a se sustienē, ca parocia matre în intielesulu §. 1.

Ast-feliu de cauza după ascultarea parociei matre se substerne consistoriulu respectivu spre decisiune finale.

4. §. Déca vre-unu strainu vrē a se asedia într'o parocia și a se face membrulu ei, este detoriu a se legitima înaintea sinodului parocialu, că este de relegea greco-orientale și numai după o ast-feliu de legitimare și decursu de 6 septamane se va bucură de incorporarea în acea parocia și de drepturile ei parociale, dăra va fi totu deodata detoriu a portă și greutățile asemenea celorlalti parociani locali.

§. 5. Afacerile parociei se indeplinescu 1. prin sinodulu parocialu, 2. prin comitetulu parocialu și a 3. prin epitropia parociala.

(Va urmă.)

Protocolulu.

Siedintei a XI-a

(ordinarie)

tienuta d'în partea directiunei Asociatiunei nationale pentru cultura poporului romanu, în radu, în 20 jului, 1869.

Au fostu de facia: Presedinte: Ioane Popoviciu Descanu, directoru secundariu substitutu. Membri: Emanuilu Misiciu perceptoriu, Dr. Atanasiu Siandoru, Stefaanu Siorbann bibliotecariu, Demetriu Bonciu și Teodoru Serbu economu. — Notariu Petru Petroviciu.

88. Directiunea financiara reg.-ung. d'în Aradu prin scrisorea de datulu 15. iuniu, 1869. Nr. 10,451, face cunoscutu: că în sensulu unui emisu ministerialu reg. ung. de financia, Asociatiunea nationala este eliberata de la solvirea tacselor timbrale, obvenitorie pentru sortitur'a filantropica arangiata în favorea fondului Asociatiunei d'în acelu motivu, că după despusetiunile legii timbrale d'în anul 1868. cuprinsu în §. 86. acele sortiri acoraru valore la unu esemplariu nu trece peste sum'a de 2 fl. v. a. sunt scutite de tacelele timbrale, și asiē se privescu de scutite și sortiriile Asociatiunei nostre în pretiu de 50 cr. a unui esemplariu.

C o n c l u s u : Se iē spre cunosciintia.

89. Colectantele d'în Beliu dlu protopopu Iosifu Marchisii sub datulu de 29 Iuniu a. c. face întrebare despre declaratiunile substernute a le membrilor noi, intrati în Asociatiune și despre primirea respective alegerea acoloru a, cere informatiune positiva voindu a i provocă pentru depunerea ofertelor deobligate.

C o n c l u s u : Notariulu directiunei se însărcineze a da informatiunea receruta în meritulu acestu-a și a încunosciintă pre dlu protopopu colectante despre starea lucrului prin o scrisore d'în partea directiunei: totu odata a culege tote de claratiunile aflatorie la raportele colectantiloru, și a le substerne directiunei în siedintia venitoria, pentru a se alege respective dechiară de membri noi seu renoiți toti acei-a, acoraru-a declaratiuni au intratu în anul 1869 și adeva de la adunarea generala pana acuma.

90. Societatea literaria sociala „Romania“ d'în Viena prin scrisorea de datulu 12. Iuliu a. c. Nr. 100, încunosciintieze pre aceta directiune: cum că d'în partea Ministrului de culte și instructiune, la rogarea susternuta a concesu crearea unei docenture pentru limba siliteratura romana la universitatea de Viena, pre partea careia ministeriulu respectivu a promis remuneratiune annuala corespunditoria de 500 fl.

D'în incidentulu acestu-a suslaudat'a societate recerca directiunea asociatiunei acesteia, a-si da parerea în meritulu acestei docenture și a se dechiară despre modulu eficace, cum s'ar' potē marl remuneratiunea pe par-

tea docenturei la o suma cuvenita, — și nu ar' fi cum-va aplicata asociatiunea noastra a contribui annualu după putintie spre scopulu acestu a, — apoi n'ar' fi bine a se face o rogare către consistoriulu gr. or. d'în Cerneuti, pentru esoperarea încuviintării și sistemării unui salariu anualu d'în fondulu religiunariu alu Bacovinei.

C o n c l u s u : Se iē la cunosciintia și se decide: că de ora-țe obiectulu acestu-a momentuos petrece marginile activității directiunei acesteia, caus'a de sub întrebare va fi de se asterne adunării generali pentru despusetiune ulteriores.

91. Notariulu directiunei Petru Petroviciu face propunere pentru escrierea concursului despre impartirea respective solvirea stipendieloru preliminaru în bugetulu anualu 1869. pre partea teneriloru studinti lipsiti de midiloce materiale.

C o n c l u s u : Propunerea aceta se primesce și se decide: ca de ora-țe sum'a stipendieloru, încuviintiate de adunarea generala pentru anul 1868-9 d'în lips'a baniloru desponibili pana acuma nu s'au potutu solvi; și fiindu-că anul scolasticu câtu mai curendu va espiră, — stipendiale aceste pre partea teneriloru să se preveda în anul viitoru scolasticu 1869-70, și în sensulu acestu-a să se deschida numai de câtu concursu pre calea foieloru nationali provocandu se tenerii suplicanti, pentru stipendie, ca să si asterna roga mintele sale pana la terminulu inclusivu de 15 Septemvre st. nou 1869. prevediendu-le cu documintele recerute conformu conditiuniloru prescrite.

92. Notariulu directiunei presinta specificarea despre spelele scripturistice de cancelaria și postale, avute cu espeditiunea privitoria la sortitur'a de loteria filantropica, rogandu pentru aprobarea și asemnarea acoloru-a la perceptoriatulu Asociatiunei.

C o n c l u s u : Specificatiunea speselor de sub întrebare se estradă esactorelui Asociatiune-spre censurare, pre langa dărea opiniunei esactoralu pana la siedintia viitoria.

93. Presedintele directoriu substitutu face propunere: că apropiindu-se terminulu adunării generali defiptu pre 1 Septemvre a. c. st. nou ar' fi cu scopu, de a se face convocare prin unu avisu către publiculu romanu, pentru ca se grabesca de a participă cu cumperarea sortiuriloru de la respectivii domni prevediuti cu de aceste, avendu privire la momentositatea și favorulu întreprinderii acesteia.

C o n c l u s u : În urmarea acestei propuneri se decide publicarea avisului prin foiele nationali în sensulu mai susu espusu.

94. Notariulu directiunei Petru Petroviciu raporteze despre starea locuidării și evidentiei restantieloru și preste totu în privința necesității de a se compune Protocolu nou capitalu după formulariulu B. precum adunarea generala d'în anul trecut prin determinatiunea de sub nr. 10. au despusu de a se efeptu.

Spre scopulu aceta fiindu neincugiuratu de trebuința ajutoriu scripturistice, propunetoriulu roga în interesulu și pentru efeptuirea acestei lucrări câtu mai urgente a i se da 2. scrietori, cu cari să se pota folosi la lucrarea pretinsa pentru compunerea protocolului cestiunatu, care se deservesca de o basa și evidentia mai chiara a stării casale, și d'în care protocolu să se pota compune bilantiulu poftitu de adunarea generala despre starea pretensiuniloru Asociatiunei preste totu.

C o n c l u s u : Cu privivire la momentos tate și urgentia lucrului de sub întrebare, propunerea se primesce și conformu §. 48. alu regulamentului internu spre scopulu compunerii necesarie a protocolului capitalu se încuviint eze 2 scrietori, e langa unu diurnu de 1 fl. pre di, autorizandu-se notariulu a grigi însuși de acei individi, și a se apucă numai de câtu de lucru asiē: ca pana în 20 Augustu a. c. inclusive se gate p r o t o c o l u l u respectivu, și să-lu asterna directiunei pentru censurare.

Totu-odata se însărcineze notariulu a procură tipariutele trebuintiose la acestu protocolu asemnandu-se spelele tipariului abveninde și suma de 60 fl. v. a. pre sēm'a celor 2 diurnisti la perceptoriatulu Asociatiunei.

95. De la colectantele d'în Cherechiu dlu notariu comunulu Teodoru Papu, au intratu raportulu despre starea licuidării și încasării ofertelor restante de la membrii d'în aceeași colectura, pre langa sum'a încasata de 33 fl. 50 cr.

C o n c l u s u : Raportulu acestu-a se estradă comisiunei emise sub Nr. 5. pentru censurare cu acea adaugere, ca să grabesca cu censurarea toturoru raportelor și să substerne relatiune nesmintitu la siedintia viitoria, despre efeptuirea censurării cestiunate; era banii încursi prin dlu colectante se strapunu la perceptoriatu, avendu acelu a a estradă cuitile pre partea membriloru solvitori.

96. Notariulu directiunei raporteze despre expeditiunile efectuate d'in siediint'a penultima.

C o n c l u s u : Se iè la cunosciint'a.

97. Pentru autenticarea Protocolului acestei siediint'e, d'in caus'a expeditiunilor urgente.

Se defige terminu pre Joi in 24. Iuliu nou, a. c. la 6 ore sér'a, avendu toti membrii presinti a conveni in cancelari'a directiunei.

Protocolulu acestu-a cetindu-se s'a autenticatu in presinti'a comembriloru Ioane Popoviciu Deseanu, Emanuilu Missiciu, Teodoru Serbu si Petru Petroviciu. — Aradu ^{12/24} Iuliu 1869.

Directiunea Asociatiunei natiunale pentru cultur'a poporului romanu.

Presiedinte,
Ioane Popoviciu Deseanu Petru Petroviciu,
directoru secund. subst. notariu.

Gherla, 22. Iuliu 1869.

Antia data si mai pre urma.

Candu am facutu cunoscutu o. publicu cetitoriu rezultatu alegeriloru d'in dieces'a Gherlei pentru congressulu catolicu, cu privire la unu „confrate alu meu“, am facutu urmatori'a observatiune: „nu potu sè nu reprobazu fapt'a unui confrate alu nostru, carele a folositu tote modurile posibile precum relatiunile amicali, legaturile de sange si alte midiloce cortesiesci, numai ca sè pota reesi de alesu ca membru ordinariu. Recunosc dreptulu ori-cui de a se candida si alege, deca posiede increderea alegatoriloru sèi, inse trebe sè me intristezu deca vedu cã ambitiunea personala e asiè de mare in cine-va, cãtu neponderandu-si facultatile intelectuali si cunosciintele recerute pentru a apera o causa asiè momentosa precum e cea in cestiune, are temeritatea de a se obrude prin midiloce false alegatoriloru si a cerca o chiamare, carei-a nu e capabilu de ai coresponde etc. Non omnes possumus omnia. Observatiunea acèsta nevinovata, care cuprinde in sine adevèruri (ce le voi dovedi indata) si nu vatemanecei decãtu bunacuvinti'a, si a carei-a cuprinsu cu privire la calificatiunea confratelui in cestiune, deca d'insulu e omu sinceru si dreptu trebe sè-lu recunosc de adevèratu, a datu ansa la unu D. protopopu nu sciu de unde (?) ca in nr. 74. a „Federat.“ sè apere pre confratele meu si deodata sè mistifice cele duse de mine si apoi abatendu-se de la obiectu sè se espectoreze in contra mea si „companiei mele.“ D. prot. mi face mai multe imputari, care nu se referescu numai la person'a mea, ci la tota inteligenti'a d'in Gherla si apoi o imputare relativa numai la scriitoriulu acestoru sire. Mai nainte voiu raspunde la cele d'antãie, si apoi la cele d'in urma imputari.

D. prot. ne imputa, mie si consotiloru mei, cã deca nu suntemu indestuliti cu procederea clerului in obiectulu alegeriloru pentru congressu, pentru ce nu amu conchiamatu noi o conferintiã ca sè ne intielegem? La acèsta am de a raspunde cã, cerculariele ordinariatului nu ni se tramitu noue mireniloru, ci Dloru protopopi, prin urmare noi in acèsta privintia nu am potutu face initiativ'a; noi ne-am aflatu cu fapte complinite sinu mai atunci amu sciatu despre lucrurile D-vostru candu au fostu gata. Deca D-vostra a-ti fostu patrunci de lips'a unei conferintiã in care se iaie parte si mireni, pentru ce nu a-ti convocatu-o, ca sè ve convingeti, cã amu fi venitu si noi bucurosi; pentru cã o ridiculosu a numi de conferintiã convenirea eventuala a cãtoru-va preoti la tergu la Desiu, cari cu toti au venitu ca sè-si terguiesca, era cointielegerea despre obiectulu in cestiune a fostu numai lucru secundariu neprevèditu; e ridiculosu a ne face noue imputari cã pentru ce nu am mersu la tergu, dupace Dta ai potè sci cã si in Gherla se face tergu si ne potemu acoperi lipsele in acestu respectu si deca nu vomu merge la Desiu.

D. prot. mi face a dou'a imputare cã, io am atacatu clerulu si protopopii d'in 9 tracte. Acèsta imputare neci decãtu nu o potu pricipu, pentru cã abstragendu de la acea, cã io in tota viet'a mea am fostu si voiu fi celu mai mare stimatoriu a clerului nostru, a carui-a merite d'in trecut si presinte nu le necunosc si acarui-a chiamare sublima pentru venitoriulu poporului romanu e necontestabila, potu'ai Dta ceti d'in corespondinti'a mea d'in nr. 66. a „Federatiunei“ vre o expresiune vatematoriã de clerulu romanu? Èca ce am dfsu relativu la clerulu nostru: „de la unii DD. protop. si preoti inca asiè fi acceptatu, cã deca s'au dimisu la alegeri, sè fia avutu mai multu respectu cãtra ponderositatea causei si cãtra merite cascigate cu sudore multa, cãtra sciintia si prassa, ca sè nu vedemu comise atari inconveniente, ca barbatii cei mai eminenti si mai capaci ai natiunei nostre sè fia pusi de suplinti unii cancelistaru sèu tieranu caror'a li s'a datu voturi de membrii ordinari.“ Cum esci in stare Dta a affa in cuvintele aceste vatemare? sèu asiè de intolerantu si absolutisticu esci, de nu-mi permiti ca sè-mi esprimu neci acea ce am doritu? Dorinti'a mea si acelor

consimtitori cu mine au fostu, ca DD. protopopi si preoti sè candideze alegatoriloru pre omenii cei mai capabili pentru o asiè chiamare; incãtu au corespondu D-loru dorintieloru nostre a aretatu resultatulu alegeriloru d'in diferite tracte protopopesci, pentru ce inse eu nu i-am condamnatu, cu atãta mai putfnu i-am vatematu prin esprimerea unei simple dorintie.

Inse D. protopopu ne spune caus'a pentru ce Dsa si cãti-va alti nu au votatu dupa placulu meu si consotiloru mei, fãra au votatu pre „confratele nostru“ care l'a luat su protectiunea sa fatia cu observatiunea mea. Motivulu Dsale e cã, nu au voitu a alege barbati „calificati, ca sè pota face actulu de vendiare“ ci omeni despre alu caror'a caracteru nationalu suntu convinsi, cã nu voiescu altu ce-va de cãtu fericirea romanului. E bine D-le protopope, ti-ai facutu pre placu inse te intrebu cu tota seriositatea, afi-te Dta indreptatitu a calificã de tradatoria pre inteligenti'a nostra cea mai de frunte? competente esci Dta de a edice sentintia a supr'a onoru pasi gresiti a barbatiloru nostri celoru mai de frunte? Ore nu ar' fi mai consultu, ca sè concredi Dta istoriei si posteritati chiamarea de judecatoriu, si sè nu plesnesci in fatia pre nesce fi a poporului romanu, a caror'a merite si defecte de si esci protopopu, Dta nu esci in stare de ale criticã in meritu.

Dta dice cu multa mandria, cã d'in impreuna cu colegii Dtale ai candidatu pre protegiatulu Dtale si nu v'ati luat „dupa capritiele altoru-a.“ E forte frumosu lucru candu cine-va si-pote pastrã independenti'a convingeriloru sale si e in curatu cu scopulu la care tientesco. Inse lucrulu nu e toema asiè precum lu predai Dta, si Dta si colegii Dtale totu-si nu a-ti doveditu, cã sunteti scutiti de influintiã capritiuriloru altoru-a. Aduci-ti aminte Dle protopope cã Dta cu colegii Dtale a-ti fostu de convingerea, ca sè nu alegeti deputati pentru congressu, pentrucã o asiè procedere o atia flatu prejudiciosã autonomiei si drepturiloru biserice in nostre, si deca Dvostra nu ve luati dupa capritiele altoru-a, pentru ce v'ati schimbatu convingerea dupa ce a sositu protegiatulu Dtale la tergu in Desiu? sèu credint'ati Dvostra, cã protegiatulu Dtale prin nessulu si influintiã ce o are la sfetnicii unguresci ve va esoperã dotatiune d'infundulu religioniariu, va midiloci schimbarea legi pentru institutiunea publicasi va depune pre inspectorulu supremu magiaru, ca sè face locu unu romanu? Potutu-va misica pre Dvostra cuprinsulu atarui-a programu, ca sè ve schimbati convingerea avuta? si deca a-ti venitu la convingere, cã totu-si va fi mai bine sè alegeti, ore afara de protegiatulu Dtale nu a-ti fi nimeritu si alti candidati in tota inteligenti'a romana, si inca candidati carinu au vendutu nemica si pre nimenea pana acum? Inse pardonu, Dloru vostre nu va trebuitu omu invetiãtu, „fãra omu cu caracteru natiunale care nu voesce alta fãra numai fericirea Dvostra“ si ce erã mai usioru decãtu acèst'a, pentrucã deca ve uitati in giurulu Dvostru in tergu ati fi vediu destu poporeni de ai Dvostru, omeni cu caracteru natiunale si romani buni, si diferenti'a intre acci-a si intre protegiatulu Dtale e numai acèst'a, cã cei d'antãiu sunt omeni ascultatori, nisuitori si-si implinescu acuratu tote detorintiele sale cãtra statu si baserica, era cestu d'in urma vre sè conduca pre tota lumea, si fãra intevenirea lui nu se pote fieri natiunea romana pana e lumea si nu ajunge unu cuiu de potcova; cei d'antãiu pote cã nu sciu toti serie si ceti, inse fiindcã protegiatulu Dtale posiede aceste calitãti eo ipso e chiamatu ca sè conduca si sè comandezu, pentru cã o rola mai secundaria ar' derogã superioritãtii sale spirituale.

(Va urmã.)

VARIETATI.

** (Sinodulu anu-ale) alu episcopiloru romani gr-orientali s'a tienutu in septaman'a trecuta, facundu parte toti-trei arciereii romanii — dupa „Tel.“

** (Cetimu) intr'una foia nemtiesca, cã cutare fostu ministru de resbelu — generalu Radulescu (dora Goleacu?) d'impreuna cu famili'a sa petrece de cãte-va zile in Sabliu.

** (Asztalos si Madarasz inchiasi inea in a. tr. pentru turburarea ordenei publice, s'au dusu dorulu, lasandu directorulu carcerei d'in Vatiu una epistola cu esordiulu urmatoriu „Instinctulu conservãrii proprie, si motivele, ce le vomu desfasura inaintea dietei (!) ne au indemnatu, s'o luãmu pre picioru“ etc.

** (Autodafé.) „Magy. Pol.“ [spune una scire interesanta, despre eppulu rom-catol. d'in Alba Juliã. Sambetarii d'in Bözöd-Ujfalu trecura la religiunea gidana. Sãnti'a sa Fogarasi vrendu sè-si resbune contra necredintiosiloru, scuturã Aprobatele de pulberea seculara, si affa ce fercã, paragrafulu barbaru „Sambetariloru sè li se confis-

ce tota averea, er' ei sè se ardia!“ Sinodulu eppu, dusu de zelulu sèu crestinescu, nu s'a infioratu a prede de de la guvernulu esecutarea paragrafulu fatalu. Mitraltru culteloru Eötvös, la mai multe ursorie d'in parte lui Voda-Péchy, dupa unu tempu de doue lune, a denatu ca „juridictiunea, comunicandu cu gidanii respectulu artielu d'in Aprobate, sè-si provoce a se conformu acelu-a, dar' sè nu intrebutieze fortia...“ In secta XIX. candu omulu abiè se incumeta numai a scrie cuvintulu „de autodafé“, domnulu baronu Eötvös lu-aplicã la fi unu lucru tristu, daca scirea acèst'a s'ar' adevèri.

Sciri electrice.

Madridu, 22 iuliu. Ministeriulu nu presinti una scire noua despre miscarea carlistilor. Se luara mesura de precautiune, pentru a asigura sustienerea ordinii.

Parisiu, 23. iuliu. Se afirma, cã fãim'a despre intrarea principelui Donu Carlosu in Ispania e nefundata; d'insulu petrece de presinte Fontainebleau.

Tulouu, 23. iuliu. Vice-regele Egiptulu a sositu aici adi inainte de amedia-di, si masera se va rentorce in Egiptu.

Londra, 23. iuliu. Diuarele anglesce demintiescu scirea despre contractarea unui nouu prumutu egiptenu, in suma de 60 milioane franci.

Zagrabia, 24. iuliu. Vaporulu Llo transportã la Cattaro patru-dieci lãdi de arme pentru guvernulu muntenegru.

Viena, 24. iuliu. D'in Petropole se scie cã imperatulu Austriei si regele Prussiei vor cercetã pre imperatulu Russiei cu ocaziunea nevreloru de tãmna.

Viena, 24. iuliu. Comisiunea militara a legatiunii unguresci primi estra-ordinariulu 400,000 fl. pentru doi monitori dunareni. Se acceptã susceperea pertratãrii asup'a cestiunii comnieloru militari, precum si incorporarea cãtu m neamanata a cetãtii Cattaro.

Bucuresci, 24. iuliu. Adi se inclã definitivu imprumutulu comunei Bucuresci in suma de 10 milioane franci, susceptu cu directorulu institutulu de pemnorare d'in Brünn.

Viena, 24. iuliu. Sectiunea militaria a legatiunii unguresci desbate estra-ordinariulu Aceptãrile voru depinde de la deslucirile ministrolu de resbelu. Monitorii se acceptara. Sectiunea pentru afacerile straine si-terminã lucrãrile.

Viena, 24. iuliu. Generalulu Lamarmorã parasitu Viena.

Cracovia, 24. iuliu. Inaintea claustrulu carmelitaneloru, unde una comisiune esmisa de partea judecatoriei gasi la 21. l. c. una calugãritia zidita in unu spatiu suteranu de 21 de acari se intemplara in noptea trecuta turburãri, se spãrsara ferestrele si rupsera portile claustrulu. Turburatorii fure imprasciati de militia.

Triestu, 24. iuliu. (Post'a levantina) Aten'a, 17. iuliu. Unu grecu d'in Constantinopolu luat asup'a-si oblegamentulu, de a raspunde pre stulu imprumutulu, d'in urma, de-ci guvernulu potè solvi imprumutulu bancii si a sistã cursu fortiatu. Guvernulu voiescu a face economie mari; tote consulatele, afara de celu d'in Constantinopole, au a se sterge, armat'a se va reduce la cele mai multe nãi de resbelu se voru desarmã — La mandatulu espresu alu Sultanulu consulu turcescu va merge in Corfu, pentru ca asiste la botezulu principelui grecescu.

Parisiu, 24. iuliu. „Press'a“ spune, cã unu deputatiune d'in Saragos'a a dechiaratu consulu ispaniolu d'in Parisu, cã situatiunea presinte d' Ispania a devenitu nesuportabile.

Florentia, 24. iuliu. „Corespondentiã italiana“ demintiescu fãim'a despre esistintiã unu coventiuni inchiate intre regele Italiei si es-regele Neapolei su garantiã Franciei.

Parisiu, 24. iuliu. Imperatulu Napoleonu se va duce in 12. augustu in castrele de la Calons.

Proprietariu, redactoriu, respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.